

Urząd Miasta Stołecznego Warszawy

Biuro Kontroli

ul. Niecała 2, 00-098 Warszawa, tel. 22 443 32 35, 22 443 32 36, faks 22 443 32 37
adres do korespondencji: Aleje Jerozolimskie 44, 00-024 Warszawa
Sekretariat.BKW@um.warszawa.pl, um.warszawa.pl

Warszawa, 31.05.2023 r.

Znak sprawy: KW-WI.1712.15.2023.ESI

Pan

Andrzej Kruszewicz

**Dyrektor Miejskiego Ogrodu Zoologicznego
w Warszawie**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie § 22 ust. 10 regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 312/2007 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy (ze zm.) w związku z kontrolą przeprowadzoną przez Biuro Kontroli Urzędu m.st. Warszawy w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym im. Antoniny i Jana Żabińskich w Warszawie, w okresie od 23 marca 2023 r. do 10 maja 2023 r. w zakresie wybranych zagadnień z działalności Miejskiego Ogrodu Zoologicznego, których wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 18 maja 2023 r., stosownie do § 39 ust. 1 i 4 zarządzenia nr 1837/2019 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie zasad i trybu postępowania kontrolnego, przekazuję Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Celem kontroli było sprawdzenie i ocena wybranych zagadnień z działalności Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie (zwanym dalej ZOO). W szczególności sprawdzono stan zatrudnienia, zasady bezpieczeństwa dot. zwierząt niebezpiecznych, funkcjonowanie wolontariatu, lecznicy dla zwierząt, udostępnianie powierzchni podmiotom zewnętrznym, stan techniczny obiektów oraz udzielanie zamówień publicznych.

Kontrolowany zakres działalności ZOO w latach 2021-2022 należy ocenić pozytywnie z uwagami dotyczącymi:

- zawarcia 7 umów dot. udostępniania powierzchni ZOO z naruszeniem zasady zawierania umów

- do trzech lat, określonej w zarządzeniu nr 811/2017 Prezydenta m.st. Warszawy z 5 maja 2017 r.¹,
- przeprowadzenia szkoleń wstępnych z zasad bhp tylko dla części przyjmowanych wolontariuszy (w latach 2021-2022 przeszkolono 24 wolontariuszy na 165 przyjętych, pozostali odbyli szkolenia stanowiskowe),
 - niedostatecznego nadzoru nad realizacją remontu fontanny w okresie zimowym, co było przyczyną powstania usterek i może wpłynąć na trwałość wykonanych prac,
 - nie dokonanie naprawy w zakresie ubytków tynku i korozji stwierdzonych w 2021 r. w jednym z obiektów,
 - braku tabliczek ostrzegających na ogrodzeniu elektrycznym na dwóch wybiegach oraz zabrudzenia cokołów fundamentów przy wejściu do jednego z obiektów - powyższe zostało uzupełnione i oczyszczone w okresie kontroli.

Ponadto ustalono, że:

- ogólny stan obiektów, tj.: Małpiarni (rok powstania – 1936) i Lwiarni (rok powstania – 1954) określono jako zły, oraz obiektu pn. Budynek i Wybieg dla Niedźwiedzi Polarnych (rok powstania - 1960 r.) określono jako niezadowalający, wg. kontroli okresowych obiektów budowlanych ZOO przeprowadzonych w 2022 r. na podstawie ustawy Prawo Budowlane. Na realizację planowanych w tym zakresie inwestycji konieczne jest zapewnienie środków finansowych.
- w 2022 r. odeszło z pracy w jednostce 40 osób, w 2021 r. odeszły z pracy 23 osoby, w tym w większości to zatrudnieni na stanowiskach związanych z opieką nad zwierzętami. Głównymi przyczynami rezygnacji z pracy były oferowane warunki płacowe. Według przedstawicieli ZOO poziom wynagrodzeń powoduje wysokie ryzyko braku możliwości realizacji celów przez jednostkę z powodu odpływu kadry.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Dochody ogółem za 2022 r. Miejskiego Ogrodu Zoologicznego wyniosły 22 733 002,43 zł i były wyższe o 9.8 % od planowanych na kwotę 20 700 500,00. W stosunku do 2021 r. dochody były wyższe o kwotę 3 475 975,65 zł. Z wyjaśnień Dyrektora ZOO wynika, iż na ich wzrost miała wpływ poprawa sytuacji epidemiologicznej oraz rozszerzenie oferty usług ZOO. Frekwencja w ZOO na koniec 2022 r. wyniosła 946 850 osób i w porównaniu do 2021 r. wzrosła o około 24 %, tj. o 183 965 osób. Wydatki bieżące w 2022 r. wyniosły 26 174 372,76 zł.

I Stan zatrudnienia w ZOO

Stan zatrudnienia w ZOO na koniec marca 2023 r. wynosił 178 osób. Na stanowiskach fizycznych zatrudnione były 124 osoby, zaś na stanowiskach pracy biurowej 54 osoby. W 2022 r. do pracy przyjęto 35 osób, w tym 16 na stanowiska związane bezpośrednio z opieką nad zwierzętami oraz 1 osobę na stanowisko lekarza weterynarii. W tym samym roku rozwiązano stosunek pracy z 40 osobami, w tym z 16 w trybie porozumienia stron, z 10 osobami z upływem czasu trwania umowy,

¹ w sprawie zasad wydzierżawiania na okres do trzech lat nieruchomości m.st. Warszawy i nieruchomości Skarbu Państwa, dla których organem reprezentującym właściciela jest Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy, ze zmianami.

z 8 osobami w trybie wypowiedzenia przez pracownika.

W 2021 r. do pracy przyjęto 28 pracowników, w tym 18 na stanowiska związane bezpośrednio z opieką nad zwierzętami. Rozwiązano stosunek pracy z 23 osobami, w tym z 5 w trybie porozumienia stron, z 7 osobami z upływem czasu trwania umowy, z 5 osobami w trybie wypowiedzenia przez pracownika. Stan zatrudnienia w ZOO na koniec 2021 r. wynosił 184 osoby.

Ustalono, że największa liczba osób rezygnująca z pracy to osoby zatrudnione na stanowiskach związanych z opieką nad zwierzętami. Głównymi przyczynami rezygnacji z pracy były oferowane warunki płacowe. Średnia płaca miesięczna w 2022 r. z umów o pracę dla wszystkich pracowników wyniosła 5 076,75 zł brutto, a wraz z dodatkiem stażowym i motywacyjnym wyniosła 5 354,35 zł brutto. Jak przekazał Dyrektor ZOO: „dodatki motywacyjne są uznaniowe i przyznawane sporadycznie pod warunkiem, że budżet na nie pozwala, a pracownik spełnił wymagania określone w regulaminie wynagradzania, natomiast dodatki stażowe są różnej wysokości, a niektórzy młodzi pracownicy, nie mają ich wcale, co wynika z przepisów prawa (...) w grudniu 2022 średnie wynagrodzenie zasadnicze brutto ogólnie dla wszystkich pracowników ZOO wyniosło 4 598,79 zł, a dla pracowników fizycznych 4 238,21 zł.”

Z wykonania planu funduszu płac ZOO składało sprawozdania do Biura Planowania Budżetowego Urzędu m.st. Warszawy oraz do Biura Ochrony Środowiska Urzędu m.st. Warszawy, do którego także przekazywano co miesiąc dane o liczbie osób, które złożyły rezygnację z pracy z powodu niskich płac.

II Nabór kandydatów, czas pracy i przeciwdziałanie mobbingowi

Według regulaminu przeprowadzania naboru kandydatów na wolne stanowiska w ZOO wprowadzonego zarządzeniem nr 5 /2021 Dyrektora ZOO z dnia 14.04.2021 r., nabór kandydatów jest otwarty i konkurencyjny. Ogłoszenia o naborze zamieszczano w BIP oraz na tablicy informacyjnej ZOO. Postępowanie rekrutacyjne podzielone na etapy, obejmowało powołanie komisji rekrutacyjnej, ocenę formalną dokumentów, rozmowy kwalifikacyjne, testy oraz wybór kandydata, który osiągnął najwyższą średnią oraz spełnił dodatkowe wymagania. Po naborze informacja była publikowana w BIP i na tablicy informacyjnej ZOO.

Według regulaminu pracy ZOO, obowiązującego na podstawie zarządzenia nr 10/2022 Dyrektora ZOO z dnia 29.03.2022 r., w jednostce był stosowany przeciętnie pięciodniowy tydzień pracy.

Czas pracy w podstawowym systemie wynosił 8 godzin na dobę i 40 godzin w tygodniu. Praca w weekendy, dni wolne i święta, w związku z koniecznością zapewnienia opieki nad zwierzętami i udostępnienia ogrodu, odbywała się w systemie równoważnego czasu pracy, na podstawie planu pracy. Pracownicy otrzymywali harmonogramy czasu pracy na 7 dni przed rozpoczęciem nowego miesiąca. W 2022 r. pracownicy ZOO wypracowali łącznie 626,05 nadgodziny. Największą liczbę nadgodzin mieli pracownicy Działu ds. Rozwoju ZOO, zatrudnieni na stanowiskach starszego konserwatora i wykonujący prace remontowe oraz pracownicy Działu Hodowlanego ZOO. Najwięcej nadgodzin w 2022 r. w liczbie 44 wypracował

Stwierdzono, że w jednostce obowiązywała procedura przeciwdziałania mobbingowi, wprowadzona zarządzeniem nr 12/2021 Dyrektora ZOO z dnia 6.07.2021 r. w sprawie zmian do zarządzenia nr 6/2021 z dnia 22.04.2021 r. w sprawie wewnętrznej procedury przeciwdziałania mobbingowi, molestowaniu seksualnemu i dyskryminacji w miejskim Ogrodzie Zoologicznym w Warszawie.

Wskazywane z dodatkowych informacji przekazanych po zakończeniu kontroli, zarządzeniem nr 10/2023 Dyrektora ZOO z dnia 15.05.2023 r., wprowadzono regulacje antymobbingowe obejmujące także wolontariuszy i praktykantów. Dotychczas obowiązujące przepisy w tym zakresie odnosiły się wyłącznie do pracowników ZOO, a procedura antymobbingowa mogła zostać uruchomiona tylko na podstawie zgłoszenia osoby skarżącej. Według nowych przepisów będą mogły być wyjaśniane przypadki podejrzenia o mobbing, molestowanie i dyskryminację, bez względu na źródło pochodzenia informacji.

III Przydziały odzieży, szczepienia, profilaktyka, wypadki przy pracy

Przydziały odzieży ochronnej i roboczej realizowano w ZOO na podstawie zarządzenia nr 24/2022 Dyrektora ZOO z dnia 7.12.2022 r. w sprawie zasad gospodarowania odzieżą roboczą, obuwiem roboczym, środkami ochrony indywidualnej i zbiorowej w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym. Według zarządzenia odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej muszą spełniać wymagania odnośnie zgodności z polskimi normami. W 2022 r. przydziały dla pracowników były realizowane zgodnie z normami przydziału określonymi w załączniku do ww. zarządzenia i odnotowane na kartach ewidencji. Dla wybranych stanowisk, dopuszczono za zgodą pracowników używanie własnej odzieży i obuwia roboczego, spełniających wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, w zamian za ekwiwalent pieniężny określony w zarządzeniu. Zgodnie z ww. przepisami ZOO zapewniało pracownikom pranie, suszenie i konserwację odzieży roboczej w zakresie potrzeb poszczególnych Działów i Sekcji ZOO.

W zakresie szkoleń pracowników z zasad bezpieczeństwa i higieny pracy ustalono, iż szkoleniami wstępnymi obejmowani są nowo przyjmowani pracownicy, natomiast szkolenia okresowe były prowadzone dla pracowników w podziale na podgrupy. Ostatnie szkolenie dla 40 pracowników przeprowadzono dnia 12.04.2023 r. Ogółem w 2023 r. przeszkolono 140 osób. Według Dyrektora ZOO planuje się wkrótce przeszkolenie pozostałych pracowników oraz szkolenia dużej części zespołu z zasad udzielania pierwszej pomocy. W zakresie działalności profilaktycznej w ZOO prowadzono m.in. badania okresowe i szczepienia ochronne. Według Dyrektora ZOO „(...) badania kontrolne na mocy tzw. ustawy covidowej zostały przesunięte i będą realizowane w tym roku. Ostatnie szczepienie pracowników miało miejsce w ubiegłym roku i było to szczepienie przeciw grypie. W tym roku planujemy szczepienie przeciw tężcowi.”

W okresie 2020-2022 w ZOO miało miejsce 6 wypadków przy pracy.

Według opisu skutków wypadku nie były to zdarzenia z udziałem zwierząt. W czterech przypadkach orzeczono niezdolność do pracy, których liczba dni wyniosła od 7 do 22 dni. Z rejestru wypadków wynika, iż po każdym zdarzeniu podjęto odpowiednie działania np. omówienie zdarzenia z pracownikami, usunięcie przyczyny wypadku.

IV Zasady postępowania ze zwierzętami niebezpiecznymi

Według sprawozdania Działu Hodowlanego ZOO stan zwierząt na koniec 2022 r. wyniósł 11 162 osobników. Według ostatniej okresowej kontroli Inspekcji Weterynaryjnej Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Warszawie z 16 listopada 2022 r. w zakresie ochrony zwierząt, zwalczania

chorób zakaźnych i wymagań weterynaryjnych dotyczących zdrowia zwierząt, kontrolowany zakres oceniono pozytywnie.² W zakresie zasad postępowania ze zwierzętami niebezpiecznymi ustalono, iż w ZOO obowiązywały instrukcje postępowania ze zwierzętami niebezpiecznymi oraz instrukcje stanowiskowe. Kontrolującym okazano 19 instrukcji. Pracownicy ZOO poświadczyli pisemnie zapoznanie się z przepisami obowiązującymi w ich Sekcji. W zakresie bezpieczeństwa i obsługi zwierząt kontrolujący dokonali oględzin wybranych obiektów i pomieszczeń dla zwierząt. Stwierdzono, że pomieszczenia były wyposażone w zamknięcia uniemożliwiające wydostanie się zwierząt i dostęp osób niepowołanych. Pomieszczenia i wybiegi były czyste. W miejscach obsługi znajdowały się w widocznych miejscach instrukcje postępowania ze zwierzętami. Podczas oględzin wybiegów dla zwierząt niebezpiecznych stwierdzono brak tabliczek ostrzegających na ogrodzeniu elektrycznym przy wybiegu kazuarów i wybiegu nosorożca od strony południowej. Powyższe zostało uzupełnione w trakcie kontroli. Na wypadek ucieczki zwierząt niebezpiecznych wprowadzono w jednostce na podstawie zarządzenia nr 22/2022 r. Dyrektora ZOO z dnia 9.11.2022 r., instrukcję postępowania w tym zakresie. Instrukcja zawierała także analizę stanu bezpieczeństwa ogrodzenia i budynków ZOO oraz wskazania w zakresie niedostatecznie zabezpieczonych miejsc przed wydostaniem się zwierząt na teren ZOO lub na zewnątrz. Według informacji Dyrektora ZOO, pracownicy zapoznali się z instrukcją, co poświadczyli podpisem. Szkoleń pracowników w tym zakresie dotychczas nie prowadzono. W sprawie wykonania pełnego audytu bezpieczeństwa ogrodzenia i budynków ZOO oraz działań w zakresie poprawy zabezpieczenia miejsc opisanych w zarządzeniu, Dyrektor ZOO wyjaśnił (...) sukcesywnie odbywają się spotkania mające na celu usprawnienie działania zabezpieczeń wybranych budynków i ogrodzenia ZOO pod względem wydostania się zwierząt." (...) „Obecnie w planach jest zwiększenie bezpieczeństwa poprzez zwiększenie wysokości ogrodzenia zewnętrznego od strony ul. Wybrzeża Helskiego, ta inwestycja została wpisana na listę priorytetów inwestycyjnych. Jesteśmy w trakcie przygotowania planów odnośnie zabezpieczenia muru od strony Ronda Starzyńskiego. Obiekt gdzie przebywał jaguar przeszedł remont, podczas którego zostały rozwiązane sprawy bezpieczeństwa obsługi jak i zabezpieczenia przed możliwą ucieczką. Obecnie trwają prace nad koncepcją rozbudowy ekspozycji niedźwiedzi polarnych, lwiarni, oraz starej małpiarni uwzględniające zabezpieczenia przed ucieczką zwierząt. Inne mniejsze prace są wykonywane na bieżąco poprzez zgłoszenia kierowników Sekcji i usuwane w trybie pilnym przez Sekcję Techniczną w ramach Działu Rozwoju.” Według dodatkowych informacji Dyrektora ZOO przekazanych po zakończeniu kontroli, została powołana zarządzeniem nr 11/2023 Dyrektora ZOO z 18.05.2023 r. wewnętrzna Komisja ds. przeglądów budynków i pomieszczeń ZOO pod względem bezpieczeństwa i higieny pracy oraz

² na podstawie ustawy z 11.03.2004 r. o ochronie zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U.2020 poz. 1421 ze zm.) ustawy z dnia 15.01.2015 o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych i edukacyjnych (Dz. U z 2018 poz. 1207 ze zm) rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15.01.2015 r.ws. szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do niektórych gatunków zwierząt (Dz. U z 2015 r. poz. 98) zał. C dyrektywy Rady 92/65/EWG ustanawiającej wymagania dotyczące zdrowia zwierząt (...).

bezpieczeństwa pożarowego. Powyższe będzie miało na celu wykonania pełnego audytu miejsc pracy w ZOO oraz uaktualnienia istniejących przepisów bhp i ppoż.

V Stan obiektów ZOO oraz inwestycje i remonty

W 2022 r. ogółem na inwestycje i modernizacje wydatkowano 115 700,36 zł. Na remonty w tym okresie wydatki wyniosły 242 172,44 zł., w tym na remont fontanny głównej 190 650,00 zł. Wydatki na zakupy sprzętu i urządzeń wyniosły 223 869,79 zł, oraz na opracowania w zakresie dokumentacji projektowo - kosztorysowych wydatkowano ogółem 91 542,00 zł.

Zgodnie z wykazem na terenie ZOO znajduje się 79 obiektów budowlanych. Dla wszystkich obiektów były prowadzone książki obiektu budowlanego, które posiadały aktualne wpisy. Ostatnie przeglądy okresowe wynikające z przepisów prawa budowlanego³ dla wszystkich obiektów były wykonane w 2022 r. Jak ustalono na podstawie protokołów kontroli okresowych oraz oględzin wybranych obiektów ZOO, w przypadku dwóch obiektów: Małpiarni (rok powstania – 1936) i Lwiarni (rok powstania – 1954) ogólny ich stan określono jako zły. Stan ogólny obiekt pn. Budynek i Wybieg dla Niedźwiedzi Polarnych (rok powstania - 1960 r.) został określony jako niezadowalający.

Stan pozostałych obiektów określono jako dobry lub zadowalający. W zakresie podjętych działań w celu poprawy tego stanu, Dyrektor ZOO przekazał: „W obiektach Lwiarni, Małpiarni oraz Niedźwiedzi Polarnych dokonano napraw elewacji polegających na usunięciu niespójnej części tynku i położeniu nowej warstwy, uzupełniono pęknięcia i ubytki tynku. W budynku Małpiarni wyremontowano część kuchenną oraz toaletę, wymieniono szyby na ekspozycji. W związku ze złym stanem budynków Małpiarni, Lwiarni i Niedźwiedzi Polarnych podjęto decyzję o budowie nowych obiektów w miejsce obecnie użytkowanych. Obecnie trwają prace projektowe nad koncepcjami modernizacji w/w obiektów. Do czasu wybudowania nowych budynków pilne naprawy remontowe w starych obiektach będą wykonywane na bieżąco przez pracowników ZOO.”

W wyniku oględzin obiektu pn. Ptaszarnia Wolne Loty, stwierdzono na zewnętrznych ścianach ubytki tynku, miejscową korozję na ramach wolier oraz zabrudzenia na cokołach fundamentów, w tym przy głównym wejściu. Podobne ubytki i uszkodzenia zostały także stwierdzone podczas kontroli okresowych przeprowadzonych w latach 2021 i 2022 r., gdzie stopień pilności napraw określono na 3 lata. W ww. zakresie uzyskano wyjaśnienia Kierownika Działu Rozwoju ZOO: „Doraźne prace remontowe na zewnętrznych częściach budynku rozpoczną się w momencie ustabilizowania się warunków atmosferycznych. Obecne niskie temperatury oraz opady uniemożliwiają rozpoczęcie prac budowlanych, przewiduję, że w miesiącach maj, czerwiec prace będą zakończone. Prace nad częściami metalowymi wolier będzie można rozpocząć po okresie lęgowym znajdujących się tam ptaków. Zabrudzone części elewacji zostały umyte. Budynek Ptaszarni i wolnych lotów wymaga gruntownego remontu zwłaszcza elewacja i dach jednakże w tym roku ZOO nie posiada środków finansowych na ten cel.”

Szczegółowemu sprawdzeniu poddano wykonanie w 2022 r. remontu fontanny głównej wraz z wymianą pompy zanurzeniowej i instalacją panelu fotowoltaicznego. Na remont obiektu uzyskano zezwolenie Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzją nr WZWP.5142.71.2022 z dnia 3.06.2022 r. Roboty budowlane realizowano na podstawie zgłoszenia, którego przyjęcie przez

³ na podstawie ustawy Prawo Budowlane Dz.U. z 2015 r. poz. 443

organ potwierdzono, zaświadczeniem nr PZ-89/2022 wydanym z up. Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 15.06.2022 r. Dokumentację projektowo - kosztorysową wykonała firma pn. GRUPA PROEKS Janusz Sikora z siedzibą w Warszawie na podstawie umowy nr ZOO/UM/NI/18/2022 z dnia 24.03.2022 r. Wykonawcę wybrano z wyłączeniem stosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U z 2021 r., poz. 1129) na kwotę 14 145,00 zł. brutto. Ww. zamówienie obejmowało także uzyskanie niezbędnych zgód, pozwoleń, przeniesienie praw autorskich i pełnienie nadzoru autorskiego. Z tytułu wykonania umowy wykonawcy wypłacono wynagrodzenie na łączną kwotę 14 145,00 zł brutto.

Roboty budowlane w zakresie fontanny głównej realizowano na podstawie umowy nr ZOO/UM/NI/344/2022 z dnia 31.08.2022 r. zawartej z firmą pn. AQUALINE Karol Jasiński, Przemysław Piotrowski s.c. o wartości 190 650,00 zł. brutto. Termin realizacji umowy określono na 3 miesiące od daty zawarcia umowy, jednak nie później niż do 10.12.2022 r. Aneksem nr 1 z 30.11.2022 r. do umowy zmieniono termin wykonania prac do dnia 20.12.2022 r., z uwagi na awarię zasilania elektrycznego na terenie ZOO. Według protokołu końcowego odbioru robót z 28.12.2022 r. roboty zostały zakończone dnia 20.12.2022 r. i zostały wykonane zgodnie z dokumentacją techniczną. W załączniku do protokołu zawarto listę poprawek do usunięcia przez wykonawcę. W protokole odbioru stwierdzono błędnie oznaczony termin obowiązywania gwarancji tj. do dnia 3.02.2022 r., zgodnie z umową gwarancja na wykonane roboty została udzielona na 36 miesięcy od dnia odbioru końcowego robót. Z tytułu wykonania umowy wykonawcy wypłacono wynagrodzenie na kwotę 190 650,00 zł brutto. Po zakończeniu robót ujawniły się usterki dotyczące miejscowego odspajania warstwy hydroizolacji na burtach niecki fontanny. Jak wynika z wyjaśnień Kierownika Działu Rozwoju ZOO: (...) Zaistniała sytuacja wynika nie z zastosowania złej jakości wyrobów ale z warunków pogodowych jakie wystąpiły po zakończeniu prac tzn. ujemnej temperatury oraz opadów. Pomimo zastosowania przez wykonawcę ogrzewanych namiotów podczas kładzenia warstwy hydroizolacji, nastąpiło jej niepełne utwardzenie i z biegiem czasu odspojenie od części betonowych fontanny. W ramach reklamacji ponownie zostanie położona warstwa hydroizolacji oraz pomalowanie części betonowych fontanny. (...) Wykonawca uznał usterki i podjął się prac poprawkowych, które zakończy do 31.05.2023 r, przy czym długi okres prac wynika z technologii robót."

W ocenie kontroli organizując zadanie remontowe i mając na uwadze zastosowaną technologię robót, zastrzeżenia może budzić termin realizacji prac w okresie zimowym, co było bezpośrednią przyczyną powstania usterek i doprowadziło do konieczności napraw w ramach gwarancji wykonawcy. Powyższe może negatywnie wpłynąć na trwałość wykonanych prac.

VI Udostępnianie powierzchni ZOO podmiotom zewnętrznym

Według stanu na 31.03.2023 r. jednostka posiadała 25 obowiązujących umów najmu powierzchni terenu i obiektów ZOO. Najwięcej, 12 umów dotyczyło prowadzenia działalności gastronomicznej; 9 umów dotyczyło sprzedaży pamiątek, zdjęć, w tym z automatów; 2 umowy udostępniania zabawek dla dzieci; 1 umowa dotyczyła najmu powierzchni magazynowej oraz 1 umowa najmu powierzchni przez Fundację „Panda”. W zakresie wyboru najemców jednostka posiadała zarządzenie nr 1/2014 Dyrektora ZOO z dnia 15.01.2014 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu pracy Komisji powołanej

do przeprowadzenia przetargu (konkursu ofert) na najem powierzchni na terenie Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie na okres do trzech lat. Ustalono, iż stosowane w umowach stawki czynszu za udostępnione powierzchnie były zależne od rodzaju prowadzonej działalności, lokalizacji udostępnianego miejsca. Stawki czynszu w ZOO były wyższe od określonych w załączniku zarządzenia nr 811/2017 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 5 maja 2017 r.¹ Wartość umów była waloryzowana w IV kwartale każdego roku, wg wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Zaległości płatnicze posiadał jeden najemca, któremu w 2022 r. naliczono odsetki za nieterminowe płatności oraz koszty odzyskiwania należności od nieopłaconych faktur w łącznej kwocie 778, 54 zł.

Wśród umów stwierdzono 6, które były zawarte na okresy obowiązywania powyżej 3 lat, w tym 3 umowy zawarte na okres od 1.06.2019 r. do 31.05.2024 r. i 3 umowy zawarte na okresy: od 7.08.2019 r. do 7.08.2027 r.; od 1.02.2020 r. do 31.12.2025 r.; od 1.01.2021 r. do 31.12.2024 r. Powyższe było niezgodne z zasadami wydzierżawiania do trzech lat nieruchomości m.st. Warszawy zawartymi w zarządzeniu nr 811/2017 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 5 maja 2017 r.¹

W sprawie okresu na jaki zawarto ww. umowy uzyskano następujące wyjaśnienia: „Wskazane umowy najmu powierzchni gruntu ZOO na okres powyżej 3 lat zostały zawarte w latach 2019 (4 umowy) i w 2020 (2 umowy)(...) Przy zawieraniu tych umów, skorzystaliśmy z zapisów uchwały XXVIII/534/2004 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 15 kwietnia 2004 r. w sprawie zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości m.st. Warszawy oraz ich wydzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2004 r. nr 119, poz. 2927). (...) W związku z wprowadzeniem zmian w Uchwale nr XXVIII/534/2004, na początku 2021 r. Uchwałą nr XLIII/1311/2021 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 14 stycznia 2021 r., (...) nasunęły nam się wątpliwości i przeprowadziliśmy dalsze konsultacje m.in. z Radcą Prawnym, z Biurem Ochrony Środowiska i z Biurem Mienia, gdzie podczas spotkania w lipcu 2021 r. ustalono, żeby nie zawierać umów powyżej 3 lat i stosować zarządzenie dotyczące najmu powierzchni gruntu na okres do 3 lat. We wskazanych umowach zastosowaliśmy wszystkie wymagane zapisy z uchwały, czyli zadbalismy, aby umowa zawierała postanowienia zabezpieczające interesy m.st. Warszawy pod względem przychodów, należytej dbałości o nieruchomość, określiliśmy sposób korzystania z nieruchomości, czy zobowiązaliśmy najemców do złożenia Oświadczenia, że Najemca zobowiązuje się do poddania rygorowi egzekucji z art. 777 § 1 pkt. 4 i 5 Kodeksu postępowania cywilnego, co do obowiązku zapłaty czynszu, obowiązku zwrotu nieruchomości w razie rozwiązania lub wygaśnięcia niniejszej umowy oraz co do obowiązku zapłaty wynagrodzenia (...).

Fundacja „PANDA” prowadząca działalność na terenie ZOO posiadała zawartą dnia 2.01.2020 r. umowę najmu nr ZOO/UM/NA -1/20 dla lokalu A „Bistro Tembo” o pow. 169 m² - przeznaczonego na gastronomię - obowiązującą do 31.12.2022 r. i dla lokalu B „Chata pod strzechą” o pow. 138,6 m² stanowiącego sklep z pamiątkami i powierzchnię biurową - obowiązującą do 31.12.2022 r. oraz dla lokalu C „Belwederek” o pow. 50 m² - przeznaczonego na gastronomię – obowiązującą do 31.12.2020 r. Dnia 27.05.2020 r. zawarto aneks nr 1 do umowy dotyczący obniżenia czynszu w związku z pandemią. Obniżek udzielono na podstawie zarządzenia nr 506/2020 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 9.04.2020 r. Aneks nr 2 z 23.12.2020 do ww. umowy przedłużono okres najmu dla lokalu C „Belwederek” do 31.12.2021 r. i aneksem nr 3 z 2.01.2023 r. przedłużono okres najmu

dla lokalu A „Bistro Tembo” do 31.12.2023 r. Ustalono, że zawarcie ww. umowy z fundacją nie było poprzedzone sporządzeniem wykazu nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy, oraz przeprowadzeniem konkursu ofert (przetargu) co było wymagane zapisami § 4 ust. 1 oraz § 7 ust. 1 zarządzenia nr 811/2017 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 5 maja 2017 r.¹ oraz § 3 ust. 1 zarządzenia nr 1/2014 Dyrektora ZOO z dnia 15.01.2014 r.⁴ Ponadto, na podstawie aneksu nr 3 do ww. umowy najmu z dnia 2.01.2020 r, został przedłużony okres najmu dla jednego z wynajmowanych pomieszczeń, tj. lokalu A „Bistro Tembo” do dnia 31.12.2023 r., tj. łącznie na okres 4 lat. Powyższe było niezgodne z zasadami wydzierżawiania do trzech lat nieruchomości m.st. Warszawy zawartymi w ww. zarządzeniu nr 811/2017 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 5 maja 2017 r.¹

W wyjaśnieniach udzielonych w tym zakresie podano, iż Dyrekcja ZOO wyraziła zgodę na przedłużenie umowy najmu w związku z potrzebami socjalnymi wynikającymi z budowy pawilonu socjalnego dla pracowników oraz wywiązywaniem się najemcy z postanowień dotychczasowej umowy, w tym zobowiązań finansowych wobec m.st. Warszawy, a także wykorzystywaniem przez fundację pomieszczeń dla wspierania i na potrzeby ZOO.

VII Zagadnienia związane z pełnieniem wolontariatu

W roku 2021 wolontariat pełniło 80 osób, natomiast w roku 2022 pełniło 85 osób. W ZOO nie było zatwierdzonych procedur oraz kryteriów naboru wolontariuszy. Nabór był prowadzony w oparciu o bieżące potrzeby na podstawie ogłoszeń zamieszczanych za pomocą programu „Ochotnicy Warszawscy”. W przypadku wolontariatu indywidualnego w ZOO podpisywano indywidualne porozumienia, natomiast w przypadku wolontariatu o charakterze akcyjnym zawierano porozumienia z firmą organizującą wolontariat. W okresie trwania kontroli został wprowadzony w ZOO Regulamin Naboru do Wolontariatu na podstawie zarządzenia nr 9/2023 Dyrektora ZOO z dnia 25.04.2023 r. Ustalono, że wszyscy wolontariusze podlegali ubezpieczeniu. W latach 2021 – 2022 nie było wypadków przy pracy wykonywanej przez wolontariuszy. Stwierdzono, że w jednostce nie było sformalizowanych zasad pełnienia wolontariatu. Według wyjaśnień Zastępcy Dyrektora ZOO oraz Kierownika Działu Komunikacji Społecznej ZOO: (...) Dopiero w roku 2017 powstała oddzielna funkcja Koordynatora Wolontariatu, który początkowo pracował w ZOO jako pracownik projektu „Ochotnicy warszawscy”. To w tym czasie pracownik ten, za zgodą Dyrekcji ZOO, implementował z projektu „Ochotnicy warszawscy” zasady i metody współpracy z wolontariuszami, w tym Regulamin wolontariatu w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym w Warszawie. Regulamin nie został wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora ZOO (...).” Regulamin Wolontariatu wprowadzono w okresie trwania kontroli, na podstawie zarządzenia nr 7/2023 Dyrektora ZOO z dnia 11.04.2023 r. Ustalono, że w latach 2021 - 2022 z przyjętych 165 wolontariuszy jedynie 24 osoby przeszły szkolenie z zasad bezpieczeństwa i higieny pracy z uprawnionym w tym zakresie inspektorem BHP. Pozostałe osoby odbyły jedynie szkolenia stanowiskowe z pracownikami Sekcji hodowlanych oraz zapoznały się z przepisami ogólnymi BHP. Wolontariuszom nie wydawano pisemnych zaświadczeń z odbytych

⁴ w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy Komisji powołanej do przeprowadzenia przetargu (konkursu ofert) na najem powierzchni na terenie Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie na okres do trzech lat.

szkoleń. Według kontroli, wykonywanie pracy przez wolontariuszy w ZOO, który jest zakładem pracy wymaga prowadzenia obowiązkowych szkoleń BHP dla wszystkich przyjmowanych wolontariuszy.

VIII Funkcjonowanie Działu Lecznica dla Zwierząt

Dział Lecznica dla Zwierząt stanowi jeden z Działów ZOO, którego zakres działania był określony w Regulaminie Organizacyjnym jednostki obowiązującym na podstawie zarządzenia nr 17/2022 Dyrektora ZOO z dnia 29.07.2022 r. W Dziale zatrudnionych było czterech lekarzy weterynarii, w tym Kierownik Lecznicy dla Zwierząt. W latach 2021 – 2022 lekarze weterynarii byli zatrudnieni w ZOO na podstawie umów o pracę.

W zakresie korzystania przez ZOO z zewnętrznych konsultacji, w tym także w ramach współpracy naukowej uzyskano informacje od Kierownika Lecznicy: „(...) ZOO współpracuje ze specjalistami wielu dziedzin, w tym specjalistami z dziedziny medycyny weterynaryjnej. Konsultacje w większości uzyskiwane są w ramach współpracy naukowej. Część konsultacji udzielanych jest odpłatnie, szczególnie jeśli wiąże się z przyjazdem specjalisty z zagranicy lub z użyciem materiałów, które ogród zoologiczny refunduje.”

W 2021 r. łączna liczba usług zewnętrznych wyniosła: 450 zleconych badań, w tym 345 (krajowe) i 105 (zagraniczne) oraz 19 konsultacji. Łączny koszt ww. usług wyniósł 49 134,19 zł brutto.

W 2022 r. łączna liczba usług zewnętrznych wyniosła: 237 zleconych badań, w tym 463 (krajowe) i 237 (zagraniczne) oraz 38 konsultacji. Łączny koszt ww. usług wyniósł 80 980,00 zł brutto.

Podczas kontroli zbadano dwa wybrane losowo zakupy usług świadczonych przez zewnętrznych wykonawców. Stwierdzono, iż ZOO dokonało analizy rynkowej i zakupiło usługi na kwoty poniżej 50 000 zł. Zakupu dokonano na zasadach przewidzianych w wewnętrznych regulaminach zamówień publicznych na kwoty poniżej 130 000 zł.

IX Realizacja zamówień publicznych

W latach 2021 – 2022 w ZOO udzielono łącznie 23 zamówienia publiczne powyżej 130 000 zł. na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych (dalej Pzp). W 2021 r. zrealizowano 12 postępowań w trybie podstawowym na mocy art. 275 pkt 1 ustawy Pzp.

W 2022 r. przeprowadzono 11 postępowań, w tym 10 w trybie podstawowym na mocy art. 275 pkt 1 ustawy Pzp oraz 1 postępowanie w trybie z wolnej ręki na podstawie art. 305 ust 2 ustawy Pzp.

W toku kontroli dokonano szczegółowej weryfikacji 2 wybranych postępowań:

- znak NZ-28-8/21 udzielone w 2021 r. w trybie podstawowym bez negocjacji na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp. na dostawę mrożonych ryb i owoców morza,
- znak NZ-28-7/22 udzielone w 2022 r. w trybie podstawowym bez negocjacji na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp. na remont fontanny głównej na terenie ZOO.

W przywołanych powyżej przypadkach zamawiający prawidłowo stosował zasady określone w ustawie Pzp., tj:

- Zamawiający prawidłowo szacował wartość udzielanych zamówień w oparciu o aktualne rozeznanie cen rynkowych oraz zamówienia tożsame udzielane w latach poprzednich stosownie do postanowień art. 28 ustawy Pzp.
- Kierownik zamawiającego określił odrębnymi zarządzeniami organizację, skład, tryb i zakres obowiązków członków komisji przetargowej zgodnie z art. 55 Pzp.

- Kierownik zamawiającego, członkowie komisji przetargowej oraz inne osoby wykonujące czynności w postępowaniu po stronie zamawiającego lub mogące mieć wpływ na wynik tego postępowania złożyły w formie pisemnej oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 56 Pzp.
- Ogłoszenia o ww. zamówieniach były zamieszczane w oficjalnym publikatorze (Biuletynie Zamówień Publicznych) zgodnie z art. 276 Pzp.
- Treść specyfikacji warunków zamówienia (SWZ) zawierała wszystkie elementy wymagane art. 134 Pzp i zostały one zamieszczone na stronie internetowej zamawiającego.
- Ustalono termin składania ofert/wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie krótszy niż ustawowy.
- Zamawiający prowadził w sposób określony w SWZ korespondencję i udzielał odpowiedzi na pytania wykonawców do treści SWZ.
- Zamawiający dokonał sprawdzenia wymaganych w postępowaniach koncesji oraz pozwoleń.
- W obydwu przypadkach sporządzono protokoły postępowania o udzielenie zamówienia.
- Zgodnie z art. 253 ust. 2 ustawy Pzp. zamieszczono informacje na stronie zamawiającego oraz platformie zakupowej.
- Zawarte umowy posiadały wszystkie wymagane postanowienia zawarte w SWZ.
- W żadnym z 2 przypadków nie dokonano zmiany umowy z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych stosownie do postanowień zawartych w art. 439 Pzp.

W postępowaniu, którego przedmiotem była dostawa ryb i owoców morza zamawiający jako jedno z kryteriów złożonych ofert przyjął dostarczenie produktu oznaczonego znakiem MSC lub ASC 40 %. Produkty oznaczone tym znakiem posiadają tzw. certyfikat zrównoważonych połowów tzn. że ryby lub owoce morza pochodzą z połowów, które nie eksploatują nadmiernie środowiska naturalnego. Z analizy przedmiotowego postępowania wynika, że żaden z 3 oferentów biorących udział w postępowaniu, które było podzielone na 6 odrębnych zadań nie przedstawił takiego certyfikatu. Zaznaczyć jednak należy, że zamawiający przedłożenie ww. certyfikatu określił jako kryterium oceny punktowej, a nie jako wymóg dopuszczający do udziału w postępowaniu. Ponadto z dodatkowych wyjaśnień Kierownika Działu Zamówień Publicznych ZOO wynika, że: (...) *w postępowaniu na dostawę mrożonych ryb i owoców morza. (...). Kryteria oceny ofert nie ograniczają dostępu do postępowania wykonawców, którzy nie posiadają takiego oznakowania a jedynie punktuja tych, którzy takie oznakowanie posiadają.*"

Dla zamówień poniżej 130 000 zł, w ZOO obowiązywały w latach 2021 – 2022 wewnętrzne regulaminy określające zasady udzielania zamówień na podstawie zarządzenia nr 7/2020 Dyrektora ZOO z dnia 31 marca 2020 r. oraz zarządzenia nr 4/2021 Dyrektora ZOO z dnia 30 marca 2021 r.

W regulaminach określono 3 progi kwotowe dotyczące zamówień: a) poniżej 15 000 zł, dla których nie stosuje się regulaminu, b) powyżej 15 000 zł - do 50 000 zł, c) powyżej 50 000 zł - do 130 000 zł. W celu ustalenia czy właściwie szacowano wartość zamówień, oraz czy nie dopuszczono do podziału udzielonych zamówień, dokonano analizy rejestrów zamówień oraz wybranych postępowań należących do tożsamych grup zamówieniowych, udzielonych na kwoty poniżej 130 000 zł.

Kontroli poddano 3 grupy zakupowe realizowane w poszczególnych latach. W 2021 r. zrealizowano zakupy w następującym zakresie: a) materiały biurowe - 29 zamówień na łączną kwotę 18 184,88 zł

netto, b) wyposażenie (m.in. meble) - 23 zamówienia na łączną kwotę 49 901,74 zł netto, c) środki czystości - 1 zamówienie na kwotę 41 960,27 zł netto, z czego zrealizowano zakupy na kwotę 40 351,96 zł netto.

W 2022 r. zrealizowano zakupy w następującym zakresie: a) materiały biurowe - 38 zamówień na łączną kwotę 17 379,13 zł netto, b) wyposażenie (m.in. meble) - 11 zamówień na łączną kwotę 19 499,12 zł netto, c) środki czystości - 14 zamówień na łączną kwotę 49 864,09 zł netto.

W wyniku kontroli stwierdzono, że zamawiający prawidłowo interpretował i stosował zapisy zawarte w art. 28 ustawy Pzp, tj. dokonując szacowania wartości zamówień nie dopuścił do tzw. podziału udzielanych zamówień publicznych w celu uniknięcia stosowania postanowień ustawy Pzp.

Przedstawiając powyższe ustalenia i oceny zalecam:

1. Zawieranie umów dotyczących udostępniania powierzchni Miejskiego Ogrodu Zoologicznego zgodnie z przepisami obowiązującego w tym zakresie zarządzenia Prezydenta m. st. Warszawy.
2. Kontynuowanie działań zmierzających do realizacji planowanych zadań inwestycyjnych i remontowych w zakresie poprawy stanu obiektów ZOO, zwłaszcza w przypadku obiektów określonych w protokołach kontroli okresowych jako znajdujące się w stanie złym i niezadowalającym.
3. Rozważenie, w kontakcie z Biurem Ochrony Środowiska, wydzielenie w strukturze organizacyjnej ZOO wyspecjalizowanego pionu, do zadań którego należeć będzie planowanie i realizacja inwestycji oraz bieżące konserwacje i remonty obiektów budowlanych.
4. Rozważenie możliwości zlecania prac wymagających odpowiednich warunków pogodowych (w tym dodatnich temperatur) w porach roku umożliwiających bezproblemowe ich wykonanie.
5. Przeprowadzanie szkoleń wstępnych z zasad bhp dla wszystkich wolontariuszy przyjmowanych do pracy w ZOO.
6. Dokonanie analizy w zakresie możliwości zwiększenia liczby zatrudnionych lekarzy weterynarii, z uwagi na dużą liczbę wykonywanych konsultacji i zabiegów.

Na podstawie § 22 ust. 10 regulaminu organizacyjnego oraz § 41 ust. 1 zarządzenia oczekuję od Pana w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych i wykorzystaniu uwag zawartych w wystąpieniu pokontrolnym lub przyczynach braku realizacji zaleceń pokontrolnych lub niewykorzystaniu uwag bądź o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub uchybień.

Jednocześnie, na podstawie § 41 ust. 1 zarządzenia, zobowiązuje Pana Dyrektora do przekazania kopii ww. informacji Dyrektorowi Koordynatorowi ds. zielonej Warszawy i Dyrektorowi Biura Ochrony Środowiska Urzędu m. st. Warszawy sprawującemu nadzór nad Miejskim Ogrodem Zoologicznym.

ZASTĘPCA DYREKTORA
BIURA KONTROLI

Piotr Sielecki

Do wiadomości:

1. Pani Magdalena Młochowska Dyrektor Koordynator ds. zielonej Warszawy
1. Pani Dorota Jedynak Dyrektor Biura Ochrony Środowiska

